

lastiks" nimetatse ja mis weel tänna pääwani alles on.

Juba Mihklituu 19. pääwal sai Johann Vange esimeliseks ülemaks õpetajaks walitud, sai waeste laegas — „Jumala last" asutatud ja saiwad hoolekandjad seatud.

Sedawiisi oli Ewangeli kogudus asustatud ja korraldatud. Aega mööda, kuidas seda tarwis olema nähti, sai kirikuõpetajate nõuu peale mõni käff puhta õpetuse waenlaste wasta antud. Nenda kirjutas Raekohus Wiinakuu 28. pääwal:

„Kes selle linnast osa wõtta, seda tarwitada ja siin elada tahtwad, need ei pea ühegi paikas salaja ega awalikult tühja teutlikku, laimawat, põlastawat sõna, sõimamist ega pillamist pidama ega omast wälja minna lastma kuulutatud Jumala sõna, Ewangeli õpetajate, jutluse tegijate ega tunnistajate wasta, mis eest kange nuhtlus ja karistus pööraste Jumala teotajate ja jumaliku tõe kergemeeliste waenlaste üle nende eneste süü läbi tulema saab.“

Nus waim lehwis sel aeal wägewast Tallinna müüride wahel. Ilmaliku ja waimuliku wõimuskondade wahel saiwad ilma kärata ja ilma kadefeteta looduslikud piired määratud; waeste eest sai ametlikult hoolt kantud ja koolisi sai asutatud. Ka Gestlasi wõis sel aeal juba launis rohkest

Tallinnas elamas olla ja ilmalik ja waimulik walitsus ei jätnud neid mitte tähele panemata. Kui kloostre liri juba Ewangeli õpetuse kuulutamiseks korraldatud oli, siis leiame Raekohtu seadumiste kesks, Sehekuu 19. pääwast 1525:

„Mungakirik on Umbsaklaste heaks seatud, et nendele seal igal pühäl ja nädalipääwal wõiks jutlust tehtud ja Jumala teenistust peetud saada.“

Üleüldse lehwib, neid ilma ühegi kiitluseta ülespandud kirjasi lugedes, neist üks eluõht lugeja wasta, nagu kaugest Apostlite aeast.

Ilma tülitada ei wõinud aga asjad sigida; wägiwalla ja oma-abi waim, mida keskse rahutu elu suureks kaswatanud, ei tahtnud nii kergest lahkuda. Musta kloostri mungad oliwad kloostre wara kõrwale kannud, mõned kodanikud oliwad seda peitnud. Raekohus pidi warandust karmima ülewaatamise alla wõtma, ja pidi kõwa käsku andma, et kõik peidetud asjad wälja antud saaksiwad; muidu langeksiwad peitjad kui wargad, kohtu alla.

Munne klooster oli küll igapidi tülitamata jäänud, aga wabaduse waim oli ka senna sisse tunginud; mitmed neitsid astusiwad ilma oma wane mate teadmata wälja ja läksiwad linnas mehele.

Kloostre warast oli muist Ritterkonna liigete tingitus ja nunnedest oliwad mitmed nende tüit-